

**UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE JURIDICE**

Cu titlu de manuscris:
C.Z.U. 343.16:343.13(043.2)

CALENDARI Dumitru

**PARTICIPAREA PROCURORULUI LA EXAMINAREA
CAUZELOR PENALE ÎN INSTANȚELE DE APEL**

REZUMAT

Specialitatea: 554.03 – Drept procesual penal

Autor:

Calendari Dumitru

Conducător de doctorat:

Osoianu Tudor, doctor în drept,
profesor universitar

Comisia de îndrumare:

Cușnir Valeriu, doctor habilitat în
drept, profesor universitar

Berliba Viorel, doctor habilitat în
drept, conferențiar universitar

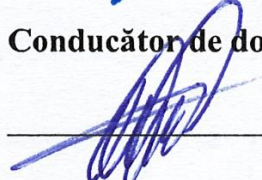
Rusu Vitalie, doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2022

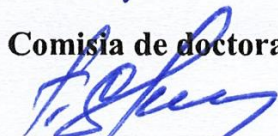
Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale de Științe Juridice a Universității de Stat din Moldova

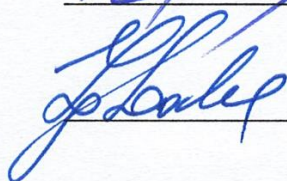
Autor: CALENDARI Dumitru

Conducător de doctorat:

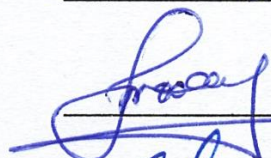
 OSOIANU Tudor, doctor în drept, profesor universitar,
Academia Ștefan cel Mare a MAI

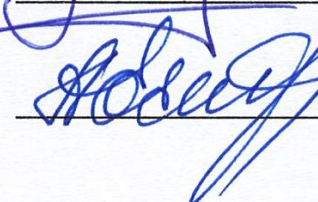
Comisia de doctorat:

 VIZDOAGĂ Tatiana, doctor în drept, conferențiar
universitar, Universitatea de Stat din Moldova,
Președinte al Comisiei de doctorat.

 DOLEA Igor, doctor habilitat în drept,
profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova,
referent oficial.

 CUȘNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor
universitar, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și
Sociologice, referent oficial.

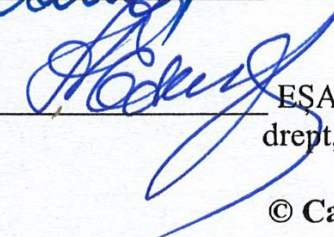
 AIRAPETEAN Artur, doctor în drept, conferențiar
universitar, Universitatea de Studii Europene din Moldova,
referent oficial.

 EȘANU Adriana, doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova,
secretarul Comisiei de doctorat

Susținerea va avea loc la 16.04.2022, ora 10:00 în cadrul Universității de Stat din Moldova (adresa mun. Chișinău, str. M.Kogălniceanu, 67, bl. 2, sala 119).

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la Biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md).

Autor CALENDARI Dumitru

Secretarul Comisiei de doctorat: EȘANU Adriana, doctor în
drept, conferențiar universitar

© Calendari Dumitru, 2022

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE TEZEI.....	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	11
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	16
BIBLIOGRAFIE.....	21
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	25
ADNOTARE.....	29
FOAIA PRIVIND DATELE DE TIPAR.....	32

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Constituția consacră expres „Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate”¹.

În Acordul de Asociere din 27.06.2014 între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și statele membre, pe de altă parte:

proclamă printre obiectivele asocierii: „(e) să sprijine și să intensifice cooperarea în spațiul de libertate, securitate și justiție, cu scopul de a consolida statul de drept și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, (...)”².

„(...) cooperează în următoarele domenii:

(a) dezvoltarea, consolidarea și creșterea stabilității și a eficacității instituțiilor democratice și a statului de drept;

(b) asigurarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

(c) realizarea de noi progrese în ceea ce privește reforma sistemului judiciar și a legislației, astfel încât să se asigure independența sistemului judiciar, să se consolideze capacitatea administrativă a acestuia și să se garanteze imparțialitatea și eficacitatea organismelor de asigurare a respectării legii;”³;

„(...) acordă o importanță deosebită promovării statului de drept, inclusiv independenței sistemului judiciar, accesului la justiție și dreptului la un proces echitabil.”⁴

Strategia de reformare a sectorului justiției a fost elaborată în scopul creării unui cadru comun pentru toate eforturile de reformă a sectorului justiției în Republica Moldova în vederea dezvoltării sectorului în ansamblu prin acțiuni realiste și concrete.⁵

Reformarea sectorului justiției, în Republica Moldova și-a găsit continuitate prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 259 din 08.12.2016.⁶ Accentuarea rolului și importanței instanțelor de

¹ Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, art. 1 alin. (3). Republicată în: Monitorul Oficial al RM nr.78/140 din 29.03.2016.

² Acordul de Asociere din 27.06.2014 între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014, art. 1 alin. (2) lit. e). În: Monitorul Oficial al RM nr.185-199/442 din 18.07.2014.

³ Acordul de Asociere din 27.06.2014 între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014, art. 4 lit. a)-c). În: Monitorul Oficial al RM nr.185-199/442 din 18.07.2014.

⁴ Acordul de Asociere din 27.06.2014 între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014, art. 12 alin. (1), (2). În: Monitorul Oficial al RM nr.185-199/442 din 18.07.2014.

⁵ Concepția de reformă a Procuraturii aprobată prin Legea nr.122 din 03.07.2014. În: Monitorul Oficial al RM nr.275-281/593 din 19.09.2014.

judecată, a evidențiat cercul de probleme care stau în fața participanților procesului penal, și, nu în ultimul rând, în fața procuraturii și a procurorului. Ca rezultat al reformelor a fost adoptată în anul 2016 o nouă Lege cu privire la Procuratură.

Deci actualitatea temei rezultă din includerea preocupărilor permanente ale autorităților responsabile de reforma justiției, inclusiv a procuraturii, în planurile de activitate, planurile de acțiuni a Guvernului pe parcursul ultimilor zece ani.

Conform Constituției și Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016 „Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății”⁷.

Potrivit art.124 din Constituția RM, precum și art. 5 al Legii cu privire la Procuratură: *Procuratura reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești, în condițiile legii.* Astfel, reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești constituie una din atribuțiile constituționale de bază a procurorilor. Legea supremă a statului nostru stipulează în art. 119 - dreptul părții unui proces judecătoresc de a folosi calea de atac.

Atribuțiile procurorului în instanța de judecată sunt expres indicate în Codul de procedură penală. Procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării; declară apel sau, după caz, recurs privind latura penală și latura civilă a cauzei, le retrage în modul prevăzut de lege.

Această activitate urmează a fi desfășurată la un înalt nivel profesional, contribuind real și eficient la justa examinare a cauzelor penale, în scopul protejării persoanei, societății și statului de atentatele criminale, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie condamnată.

Una din activități principale ale procurorului în faza judecării cauzelor penale în apel este constatarea și lichidarea erorilor judiciare comise la judecarea cauzelor în fond. Această activitate procurorii o îndeplinesc prin declararea apelurilor și recursurilor, precum și prin participarea în ședințele instanțelor judecătorești ierarhic superioare.

Statistica arată că procurorul folosește activ dreptul său de a exercita căile de atac - apelul și recursul, împotriva hotărârilor judecătorești care nu sunt definitive.⁸

⁶ Hotărârea Parlamentului cu privire la asigurarea continuității reformelor în sectorul justiției, nr.259 din 08.12.2016. În: Monitorul Oficial al RM nr.459-471/922 din 23.12.2016.

⁷ Constituția Republicii Moldova din 29.04.1994, art.124. Republicată în: Monitorul Oficial al RM nr.78/140 din 29.03.2016; Legea cu privire la Procuratura nr.3 din 25.02.2016, art.1. În: Monitorul Oficial al RM nr.67-77 din 25.03.2016.

⁸ Rapoarte publice de activitate a Procuraturii Republicii Moldova 2004-2020. [Citat 18.08.2021] Disponibil: <http://procuratura.md/md/d2004/>.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare.

În Republica Moldova s-au fost făcute mai multe publicații, cercetări, analize cu privire la rolul procuraturii în societate, statutul și atribuțiile procurorului.

Analiza doctrinei din țara noastră cu privire la participarea procurorului în instanța de apel a evidențiat că, subiectul cu privire la atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în prima instanță nu este nou în cadrul cercetărilor în știința dreptului procesual penal, în comparație cu atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, subiect care nu a fost cercetat în mod separat. Putem menționa autorii autohtoni care prin lucrările și cercetările științifice au analizat în principiu atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în prima instanță: Dolea I., Vizdoagă T., Covalenco E., Eșanu E., Holban V., Gribincea V., Osoianu T., Roman D., Rusu V., Serbinov I., Ursache P. Însă, în Republica Moldova practic lipsesc lucrări cu privire la analiza participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel.

S-a constată existența mai multor lucrări a autorilor străini cu privire la diferite probleme care întâmpină procurorii în cadrul participării la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, precum și articole științifice, ghiduri practice și teze de doctorat cu privire la participarea procurorilor la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel. O contribuție esențială la fundamentarea teoretică a tezei au avut-o publicațiile doctrinarilor din România - Volonciu N., Tulbure A. și Tatu A., Păvăleanu V., Neagu I., Pinteș A., Buneci P., Paraschiv C., Papadopol V. și Turianu C., Teodoru Gr., Mateuț Gh., Udriș M., Kuglay I. ș.a.; din Federația Rusă - Guțenco C., Smirnov A., Bojiev V., Radcenco V., Lupinscaia P., Gheldibaev M. și Vandîșev V., Golovco L., Haliulin A., Rezinchina A., Reșetova N., Sevastianic I.; din Ucraina - Groșevii Iu., Kaplina O., Kucinsca O.P. și Kucinsca O.A. ș.a.

Motivația de a cerceta tema *Participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel* - are în vedere mai multe aspecte, în primul rând, profesional. Activând în organele procuraturii din 2006, am participat la judecarea mai multor cauze penale. O perioadă de zece ani particip la judecarea cauzelor penale la Curtea de Apel Cahul. Cercetarea are ca obiect de studiu participarea procurorului ca acuzator de stat la faza judecării cauzei penale, în ordine de apel, caracteristici care trebuie avute în vedere de către cei care reprezintă acuzarea de stat în cadrul instanței de apel, probleme de ordin procesual care apar uneori în practică, dar cel mai principal - soluția legală care trebuie să fie luată la rezolvarea problemelor apărute.

Problema științifică importantă de cercetare constă în elaborarea unui cadru conceptual complex și fundamentarea teoretică a atribuțiilor procurorului la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel. Acest fapt a generat premise pentru desăvârșirea competențelor funcționale ale

acuzatorului de stat în cadrul acestei căi de atac, în vederea aplicării corecte și eficiente a normativului procesual penal.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei constă în cercetarea științifică a concepțiilor doctrinare, jurisprudenței, normelor procesual-penale și a celor instituționale, privind realizarea atribuțiilor procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, pentru a stabili oportunități de a perfecționa această activitate.

În vederea realizării scopului sunt trasate următoarele obiective:

- studierea problemelor teoretice și practice cauzate de examinarea cauzelor penale în instanța de apel, precum și al atribuțiilor procesuale ale procurorului în această fază;
- analiza și sistematizarea practicii judiciare privind examinarea cauzelor penale judecate în ordinea de apel, atât internă, cât și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului;
- studierea și elucidarea rolului procurorului în partea pregătitoare a ședinței în instanța de apel;
- analiza susținerii de către procuror a învinuirii de stat în procesul cercetării judecătorești în instanța de apel;
- examinarea dezbaterilor judiciare în instanța de apel privită în contextul participării procurorului la această etapă;
- analiza acțiunilor procurorului după pronunțarea deciziei de către instanța de apel;
- fundamentarea propunerilor privind perfecționarea legislației ce reglementează atribuțiile procurorului în instanța de apel.

Ipoteza de cercetare se conturează pe punerea în evidență a rolului activ al procurorului la etapa judecării cauzei penale în ordine de apel. În cadrul prezentei teze de doctorat am realizat o sinteză a lucrărilor științifice, practicii judiciare atât la nivel național, cât și internațional în legătură cu tema cercetată. Nu am regăsit o analiză a funcțiilor procurorului în curțile de apel, exercitării unor atribuții specifice, de ex., declararea apelului suplimentar, susținerea apelului părții apărării sau renunțarea la susținerea apelului procurorului, dar și la statutul independent al procurorului în instanța de judecată, la formarea unei convingeri proprii bazate pe probele cercetate, independentă de opinia formată de către organul de urmărire penală și procurorul participant în prima instanță, în sensul respectării legii și apărării drepturilor și libertăților inculpatului și al părții vătămate, precum și a altor participanți în proces. Procurorul participant la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel trebuie să fie altul decât cel participant la etape anterioare a procesului penal. Reprezentarea învinuirii în numele statului dar și reprezentarea intereselor generale a societății, urmărește respectarea drepturilor persoanelor și a intereselor societății.

Metodologia cercetării științifice. Pentru realizarea scopului propus și a obiectivelor trasate au fost utilizate un șir de metode.

Metoda logică - pentru examinarea și interpretarea cadrului legal și a materialelor doctrinare.

Metoda comparativă s-a impus pentru efectuarea unei analize a prevederilor legale și a doctrinei naționale în raport cu cele străine.

Ca punct de reper la efectuarea cercetării a servit legislația Republicii Moldova, Codul de procedură penală și Legea cu privire la Procuratură. De asemenea, am apelat și la legislația altor state făcând o analiză comparativă.

Cercetarea efectuată se bazează pe studierea doctrinei, legislației și a practicii judecătorești din Republica Moldova, inclusiv și a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și a practicii judecătorești din România, fiind analizate hotărârile judecătorești ale Curților de Apel, Curții Supreme de Justiție și a Curții Constituționale din această țară. De asemenea, reprezentând învinuirea pe cauzele penale la Curtea de Apel Cahul, au fost studiate peste 1000 de cauze penale, din care au fost selectate problematicele în activitatea procurorului, erorile procesuale, inclusiv și ale instanțelor judecătorești. Unele dispoziții teoretice au fost aplicate în practică la nivelul Curții de Apel Cahul.

Metoda analizei sintetice a contribuit la formularea concluziilor și propunerilor în vederea îmbunătățirii legislației interne ce reglementează activitatea procurorului în instanța de apel.

Noutatea și originalitatea științifică. Teza pe care o punem în discuție este prima lucrare la nivel național ce abordează chestiunea participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, fiind realizată o analiză amplă a prevederilor legale și practicii atât interne, cât și de peste hotare. Originalitatea problemei constă în fundamentarea științifică a modului de aplicare în practică a prevederilor legale privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, eventualele erori admise în practică procurorului și cea judiciară la judecarea apelurilor, precum și analiza legislației, soldată cu fundamentarea propunerilor de rigoare în vederea perfecționării legislației și a jurisprudenței.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

- Apelul presupune verificarea legalității și temeiniciei sentinței adoptate de instanța de fond, care nu este definitivă și este o procedură de judecare nouă a cauzei, cu desfășurarea unei noi cercetări judecătorești, dezbaterilor, ultimului cuvânt și adoptării hotărârii;

- În instanța de apel, procurorul participă ca parte în proces, exercitând funcția de acuzator de stat, dar și îndeplinește obligațiunile acordate prin Legea cu privire la Procuratură și Codul de

procedură penală, - având una din activități prioritare a procurorului - apărarea drepturilor și libertăților persoanei;

- Statutul procesual al procurorului nu se schimbă la toate fazele a procesului penal, și se depinde de funcțiile, atribuțiile acordate și metodelor procesuale folosite;

- La exercitarea atribuțiilor sale în față instanței de apel, procurorul este independent și se supune numai legii, fiind obligat de a avea un rol activ în procesul de judecare a cauzei și prezintă în ședința de judecată probele învinuirii, noi probe, participă la examinarea probelor prezentate de partea apărării, face demersuri și își expune părerea asupra chestiunilor ce apar în ședința instanței de apel, expune opinia în timpul dezbatelor referitor la aplicarea legii penale și a pedepsei față de inculpat pentru fapta comisă;

- Independența procesuală a procurorului participant în instanța de apel se exprimă și prin faptul că poate să nu susțină apelul declarat de către alt procuror, poate să exprime susținerea argumentelor apelului altei părți, să solicite modificarea sau casarea integrală a sentinței în cazul depistării încălcărilor cerințelor normelor legilor penale și procesual-penale;

- Este necesară o colaborare cu procurorii care au condus urmărire penală, reprezentanții organului de urmărire penală care au efectuat urmărire penală în cauzele concrete, în vederea elucidării tuturor circumstanțelor apărute în instanța de apel, mai ales în cazul prezentării unor probe noi, și folosirea informațiilor obținute în conformitate cu legea procesual-penală;

- Este necesară elaborarea de propuneri privind perfecționarea actelor normative și instituționale.

Semnificația teoretică a lucrării reprezintă analiza prevederilor legale și a practicii judiciare ce țin de pregătirea și participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, sistematizarea rezultatelor gândirii științifice naționale și de peste hotare în domeniul de cercetare a realizării atribuțiilor procurorului în instanța de apel; argumentarea concluziilor în rezultatul cercetărilor teoretice și practice.

Valoarea aplicativă a lucrării. Lucrarea contribuie la soluționarea problemelor științifice importante ce rezidă în elucidarea acțiunilor concrete ce urmează a fi executate de către procuror în cadrul judecării cauzelor penale în ordine de apel. Cercetarea va contribui la evoluția standardelor normative naționale în domeniul participării procurorului în instanța de apel. În teză se dă răspuns la unele probleme practice privind aplicarea unitară a standardelor de participare a procurorului în instanța de apel, luând în calcul particularitățile individuale ale cauzei penale. În sfârșit, cercetarea vine să contribuie la perfecționarea procesului de instruire didactică în cadrul instituțiilor de învățământ superior, în cadrul cursului de procedură penală, audiențelor Institutului Național al Justiției, în pregătirea procurorilor pentru participarea la judecarea

cauzelor în primă instanță și în instanța de apel. În baza rezultatelor cercetării, sunt relevate omisiunile prevederilor legale în partea ce ține de participarea procurorului în apelul penal, procedura judecării cauzei în instanța de apel, erorile procurorului și cele judiciare admise în practică în acest sens, fiind elaborate metode pentru soluționarea acestora. Lucrarea se bazează pe un număr vast de lucrări științifice și material empiric, fapt care îi conferă valoare teoretică și practică. Rezultatele pot servi drept temei de modificare a legislației procesual – penale în domeniu, de instruire a studenților, masteranzilor din cadrul instituțiilor de drept, precum și pentru aplicare în practică, în primul rând, de către procurori, precum și alți participanți în proces, dar și de judecătorii instanțelor de apel.

Implementarea rezultatelor științifice. Unele dispoziții teoretice și practice, rezultatele obținute au fost aplicate și sunt utilizate în practica judecării cauzelor penale concrete în ordinea de apel, pentru unificarea practicii judiciare în anumite domenii la nivelul Curții de Apel Cahul, înaintarea prin intermediul instanțelor de judecată a sesizărilor cu privire la efectuarea controlului constituționalității a unor prevederi din Codul de procedură penală.⁹

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele obținute în urma efectuării studiului au fost prezentate și aprobate la mai multe foruri științifice, după cum urmează:

- Conferința științifică națională cu participare internațională „Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători”, edițiile din 2017, 2018, 2019 și 2020 din Chișinău, Republica Moldova;
- Conferință științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației”, edițiile din 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 din Cahul, Republica Moldova;
- Conferință științifică „Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ.”, edițiile 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 din Cahul, Republica Moldova;
- Conferința științifică internațională „Știință, educație, cultură”, edițiile din 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 din Comrat, Republica Moldova.

⁹ *Sesizarea nr. 151g din 24.09.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 81, 77 și 315 din Codul de procedură penală.* [Citat 23.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=1359&l=ro>; și *Hotărârea CC privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 77, 81 și 315 din Codul de procedură penală (omisiunea includerii soțului ca succesor al părții vătămate sau al părții civile) (sesizarea nr. 151g/2020)*, nr. 12 din 06.04.2021. [Citat 30.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=768&l=ro>; *Sesizarea nr. 52g din 09.03.2021 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 422 din Codul de procedură penală.* [Citat 23.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=1500&l=ro> și *Hotărârea CC privind excepția de neconstituționalitate a articolului 422 din Codul de procedură penală (data de la care începe să curgă termenul de declarare a recursului ordinar) (sesizarea nr. 52g/2021)*, nr. 23 din 05.08.2021. [Citat 16.08.2021] Disponibil: <https://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=779&l=ro>.

- Al VIII-lea concurs internațional în numele profesorului E.G.Martîncic cu tema „*Отправление правосудия по уголовным делам через призму уголовно-процессуального, криминалистического, оперативно-розыскного и судебно-экспертного опыта*”, din 24.12.2018 organizat de către Universitatea de Stat de Sud-Est din or. Kursk, Federația Rusă, cu obținerea diplomei de laureat de gradul I.

Publicații la tema tezei: 26 lucrări științifice.

Volumul și structura tezei. Teza de doctorat este constituită din 184 de pagini text de bază, adnotare, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 500 titluri, anexe.

Cuvintele-cheie: procesul penal, apelul, procuror, instanța de apel, reprezentarea învinuirii de stat, judecarea apelului, pregătirea și participarea în instanța de apel.

CONȚINUTUL TEZEI

Teza este constituită din introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie. Fiecare capitol se încheie cu o secțiune de concluzii a problematicii tratate și a rezultatelor obținute.

Introducerea reflectă actualitatea și importanța problemei propuse spre cercetare, pe scopul și sarcinile tezei de doctor. De asemenea ne-am axat în introducere pe obiectul cercetării, pe ipoteza de cercetare, am trecut în revistă sinteza metodologiei de cercetare, am descris situația în domeniul de cercetare, noutatea și originalitatea științifică a tezei de doctor și a celor mai importante teze principale, pe care le-am prezentat pentru susținere. Printre componentele importante reflectate în conținutul acesteia se enumeră, de asemenea: problema științifică de importanță majoră soluționată prin tema cercetată, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, aprobarea și implementarea rezultatelor științifice obținute.

Primul Capitol intitulat „*Analiza doctrinei privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel*” trece în revistă lista materialelor științifice publicate în Republica Moldova cu tangență la tema tezei de doctor.

Concluzionând asupra concepțiilor științifice formate în Republica Moldova, putem menționa că, analiza institutului realizării atribuțiilor procurorului în instanța de apel la examinarea cauzelor penale nu s-a regăsit în publicațiile existente, însă s-a menționat unele particularități ale acesteia într-un șir de lucrări, care într-un fel sau altul se referă la unele probleme în contextul obiectului cercetării stabilite în prezenta lucrare. Însă, publicații cu privire la funcțiile și atribuțiile procurorului, tactica participării procurorului la examinarea cauzelor penale anume în instanța de apel în Republica Moldova lipsesc.

Atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în prima instanță nu este un subiect nou în cadrul cercetărilor în știința dreptului, în comparație cu atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, subiect care nu a fost cercetat separat. Putem menționa autorii autohtoni care prin lucrările și cercetările științifice au analizat în principiu atribuțiile procurorului la examinarea cauzelor penale în prima instanță: Dolea I., Vizdoagă T., Covalenco E., Eșanu E., Holban V., Gribincea V., Osoianu T., Roman D., Rusu V., Serbinov I., Ursache P.

Cercetările științifice publicate în Republica Moldova, pe care le-am analizat, au avut ca obiect - cercetarea problemele teoretice și practice ale procesului penal privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în prima instanță. Cele mai complexe și apropiate de tematica indicată sunt cercetările menționate în teza de doctor cu denumirea „Exercitarea acuzării în instanța de fond: probleme și perspective”, susținută de către Vizdoagă T. în 2002,¹⁰ bazată pe proiectul legii procesual-penală care a fost adoptat ulterior și în prezent este în vigoare, care-și păstrează actualitatea în prezent, și teza de doctor susținută de către Stadnițchi L. în 2017 - „Atribuțiile procurorului la examinarea în prima instanță a cauzelor penale”,¹¹ lucrare care este fundamentată pe Codul de procedură penală în vigoare.

Se constată existența mai multor lucrări autorilor străini cu privire la diferite probleme care întâmpină procurorii în cadrul participării la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, precum articole științifice, ghiduri practice și teze de doctorat cu privire la participarea procurorilor la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel.

Cercetarea efectuată a instituției participării procurorului în prima instanță, a evidențiat necesitatea conceptualizării instituției atribuțiilor procurorului în instanța de apel, a unei etape nu mai puțin importante a procesului penal, în rezultatul căreia se optimizează activitatea procurorului și asigură la ridicarea eficacității procesului penal;

Este necesar de a efectua o cercetare cu scopul analizei complexe a concepțiilor teoretice, jurisprudenței și normelor procesual-penale, inclusiv în comparație cu cele din alte țări, referitor la apelul penal și competențele participanților la examinarea cauzelor penale în instanța de apel pentru stabilirea eficienței și necesității modificărilor sau completărilor normelor procesual penale în vigoare, dar și a practicii judiciare existente.

Tot în acest capitolul, au fost expuse și analizate succint lucrările și cercetările cu implicații nemijlocite asupra participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanțele

¹⁰ Vizdoagă T. *Exercitarea acuzării în instanța de fond: problem și perspective*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2002, p.147.

¹¹ Stadnițchi L. *Atribuțiile procurorului la examinarea în prima instanță a cauzelor penale*. Teza de doctor în drept. [Citat 21.09.2017] Disponibil: <http://www.cnaa.md/thesis/50963/>

de apel, a fost evidențiat modul de tratare a acestui subiect în viziunea diferitor cercetători străini din România, Ucraina, Federația Rusă, Kazahstan, care s-au dovedit a fi considerabile în urma analizei materialelor științifice relevante, publicate peste hotarele țării.

În Capitolul al doilea **„Considerații generale privind apelul penal și participarea procurorului în instanța de apel”**, se analizează considerațiunile teoretice privind apelul penal, se analizează reglementările cu privire la participarea procurorului la examinarea apelului penal și efectele ce au apelurile declarate de către procurorul în cauzele penale.

Calea de atac apelul, în ce privește originea apelului, procedura declarării apelului, subiecții, termenul, procedura judecării apelului, decizii ce pot fi adoptate de instanța de apel, a fost supusă analizei, cu ocazia elaborării manualelor, monografiilor, cursurilor de lecții etc., a mai multor autori, spre ex.: Caminschi I. din Republica Moldova, din România: Volonciu N., Tulbure A. și Tatu A., Păvăleanu V., Neagu I., Pinteș A., Buneci P., Paraschiv C., Papadopol V. și Turianu C., Teodoru Gr., Mateuț Gh., Udriș M., Kuglay I. ș.a., din Federația Rusă, cum ar fi: Guțenco C., Smirnov A., Bojiev V., Radcenco V., Lupinscaia P., Gheldibaev M. și Vandîșev V., Golovco L. ș.a., Rezinkina A., Haliulin A. și Reșetova N., Sevastianic I., din Ucraina: Groșevî Iu., Kaplina O. ș.a., Kucinsica O.P. și Kucinsica O.A. ș.a.

Potrivit definițiilor date de către acești autori, *Apelul* este o cale de atac ordinară, de fapt și de drept, care poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului de către o instanță inferioară, după desesizarea acesteia, pentru ca cauza să fie supusă unei noi judecăți în fapt și în drept, în vederea reformării hotărârii atacate, cu posibilitatea adoptării unei hotărâri noi.

Instituția apelului nu este una nouă, având originea în dreptul roman.

Necesitatea verificării unei hotărâri judecătorești a existat și există, fiind una obiectivă. Verificarea hotărârilor judecătorești este o metodă necesară în vederea corectării erorilor și apelul este unul din institute procesuale create de legiuitor pentru depistarea la timp și efectivă a erorilor judiciare și corectarea lor.

Analiza legislației arată că, scopul instanței de apel este depistarea și înlăturarea erorilor admise la judecarea cauzei în fond, pentru ca hotărârea judecătorească care va rămâne definitivă, va fi una legală, motivate și întemeiată. Sarcina instanței de apel este verificarea legalității hotărârilor primei instanțe în baza argumentelor și probelor din cererile de apel. Posibilitatea administrării unor noi probe în instanța de apel, verificarea nemijlocită a probelor, adoptarea unei decizii noi de către instanța de apel, sunt instrumente și mijloace necesare pentru verificarea hotărârii judecătorești și înlăturarea erorilor judiciare și a încălcărilor depistate.

Obiectul cercetării în apel reprezintă discursurile părților, argumentele și dovezile aduse de către aceștia în susținerea pozițiilor proprii, probele cercetate în cadrul ședințelor instanței de apel, precum și probele și materialele noi care confirmă sau infirmă această poziție.

Obiectul verificării în instanța de apel constă în verificarea legalității și temeiniciei hotărârii judecătorești, și particularitățile verificării constă în: a) indicarea în cererile de apel a motivelor care arată, după părerea apelantului, la ilegalitatea și netemeinicia hotărârii contestate; b) motivele în vederea corectării hotărârii.

Obiectul probatoriului în apel presupune un cumul de circumstanțe faptice legate de verificarea legalității hotărârii, motivelor și argumentelor apelantului, care necesită cercetarea probelor și desfășurării probatoriului în instanța de apel. Limitele probatoriului în apel presupun o totalitate de probe cercetate în instanța de apel, iar conținutul și calitatea acestora poate răspunde la argumentele și dovezile participanților la proces, a înlăturarea neclarităților și dubiile privind circumstanțele faptice, și a adopta o decizie legală în cauză. Probatoriul, în instanța de apel, constă în activitatea instanței desfășurată de examinare și administrare a probelor, atunci când este necesar de a stabili corectitudinea și plenitudinea circumstanțelor de fapt constatate și puse în baza sentinței.

Necesitatea desfășurării probatoriului, depinde de erorile și încălcările admise de prima instanță, respectiv influențează și la acțiunile care trebuie să fie întreprinse de către procuror în instanța de apel pentru a constata încălcări și a le înlătura, și care se află în dependență de argumentele menționate în cererea de apel.

În acest capitol au fost analizate reglementările privind participarea procurorului la examinarea apelului penal (a se vedea §. 2.2.) și efectele ce au apelurile declarate de către procuror în cauzele penale (a se vedea §. 2.3.), a fost analizată chestiunea legată de modificarea și renunțarea de către procuror la învinuire la etapa judecării apelului (a se vedea §. 2.4.).

Procurorul, participant în instanța de apel, trebuie din timp să elaboreze o tactică la judecarea cauzei în instanța de apel. Tactica susținerii învinuirii la judecarea apelului penal în Republica Moldova nu este practic analizată și descrisă în literatură de specialitate.

Procurorul, fiind partea acuzării, are aceleași drepturi ca și apărarea, dar dispune de mai multe obligațiuni. În instanța de apel, cauza penală poate fi supusă unei noi judecări în fapt și în drept, iar procurorul este un acuzator de stat, reprezintă învinuirea de stat, și susține acuzarea prin toate mijloacele posibile acordate prin lege. Ca și în instanța de fond, procurorul apare ca un garant al drepturilor și obligațiilor inculpatului, dar și al celorlalți participanți în proces și cetățenilor, implicați în procesul penal, exercitând funcția de ocrotire a drepturilor persoanei. Apelul este o etapă independentă a procesului penal, respectiv și procurorul care participă la

această etapă are un statut independent de procurorul participant la o altă etapă a procesului penal.

Capitolul al treilea intitulat **„Reglementarea procesuală privind participarea procurorului în instanța de apel”**, pune în evidență exercitarea atribuțiilor procurorului la etapa măsurilor pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel în cauzele penale cu conturarea rolului acestui participant, evidențierea necesității de verificare a corectitudinii sesizării instanței de apel, dacă apelul declarat aparține titularului dreptului la apel și dacă apelul a fost declarat în termen legal, îndeplinirii citării legale a părților, corectitudinii constituirii completului de judecată, traducerea sentinței în caz de necesitate, sau prezența unor erori materiale în conținutul sentinței, corectitudinea indicării datelor de identitate a inculpatului.

O atenție sporită trebuie să fie acordată calității și argumentării cererilor de apel și corectitudinii înaintării învinuirii, în vederea pregătirii unui apel suplimentar sau modificării învinuirii în limitele permise sau necesității retragerii apelului declarat de către procuror.

De asemenea, în capitolul dat se analizează participarea procurorului la etapa cercetării judecătorești când se verifică mijloacele materiale de probă prin citirea sau examinarea lor, în situații când se administrează din nou probe sau suplimentar. Se pune în evidență necesitatea participării active a procurorului la dezbaterile judiciare, când susține sau nu apelurile declarate de către procuror sau de către alt participant la proces, precum și acțiunile necesare ale procurorului după pronunțarea deciziei instanței de apel în cauze penale în scopul verificării corespunderii deciziei cerințelor legii, verificării procesului-verbal al ședinței de judecată și declararea recursului ordinar.

A fost realizată analiza și sistematizarea practicii judiciare naționale și jurisprudenței CtEDO privind judecarea cauzelor penale în odinea de apel, pentru fiecare din etapele menționate a procedurii de apel, fiind evidențiate unele erori judiciare admise de prima instanță, dar și soluțiile cu privire la corectarea acestor erori.

A fost întocmit modelul concluziilor de participare a procurorului pe cauze penale, care a fost aplicat în practică, dovedindu-și eficiența (A se vedea anexa nr.3).

Unele dispoziții teoretice și practice analizate în acest capitol și rezultatele acestora au fost aplicate la nivelul Curții de Apel Cahul.

Astfel, analiza acțiunilor descrise și rezultatele acestora pot fi folosite ca indicatori întru orientarea procurorilor participanți la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel, dar și pentru alți participanți la proces.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele științifice novatorii reflectate în conținutul tezei de doctor rezidă în următoarele:

- Apelul presupune verificarea legalității și temeiniciei sentinței adoptate de instanța de fond, care nu este definitivă și este o procedură de judecare nouă a cauzei, cu desfășurarea unei noi cercetări judecătorești, dezbaterilor, ultimului cuvânt și adoptării hotărârii;¹²

- În instanța de apel, procurorul participă ca parte în proces, exercitând funcția de acuzator de stat, dar și îndeplinește obligațiunile acordate prin Legea cu privire la Procuratură și Codul de procedură penală, - având una din activități prioritare a procurorului - apărarea drepturilor și libertăților persoanei;¹³

- Statutul procesual al procurorului nu se schimbă la toate fazele a procesului penal, și depinde de funcțiile, atribuțiile acordate și metodelor procesuale folosite;¹⁴

- La exercitarea atribuțiilor sale în față instanței de apel, procurorul este independent și se supune numai legii, fiind obligat de a avea un rol activ în procesul de judecare a cauzei și prezintă în ședința de judecată probele învinuirii, noi probe, participă la examinarea probelor prezentate de partea apărării, face demersuri și își expune părerea asupra chestiunilor ce apar în ședința instanței de apel, expune opinia în timpul dezbaterilor referitor la aplicarea legii penale și a pedepsei față de inculpat pentru fapta comisă;¹⁵

- Independența procesuală a procurorului participant în instanța de apel se exprimă și prin faptul că poate să nu susțină apelul declarat de către alt procuror, poate să exprime susținerea argumentelor apelului altei părți, să solicite modificarea sau casarea integrală a sentinței în cazul depistării încălcărilor cerințelor normelor legilor penale și procesual-penale;¹⁶

¹² **Calendari D.** *Conceptul participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel prin prisma obiectului apelului.* În: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ. Secția: Științe juridice. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Ediția 4-a, 10 decembrie 2019, Cahul, Tipografia „Centrografic”, 2019, p. 34-43.

¹³ **Календарь Д.** *Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: Integrarea Europeană: aspecte economico-juridice. Conferință Internațională Științifico-Practică (Culegere de articole științifice), ediția a 4-a, 21 decembrie 2018, Universitatea de Studii Europene din Moldova. Chișinău, Lira, 2018, p. 427-436.

¹⁴ **Calendari D.** *Unele aspecte privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel.* În: Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Seria Științe Sociale. 2017, nr. 2(6), p. 121-130.

¹⁵ **Calendari D.** *Probleme ale tacticii participării procurorului la etapa cercetării judecătorești în instanța de apel pe cauzele penale.* În: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători. Ediția 8, Vol.2, 15 iunie 2019, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” din Chișinău, Tipografia „Biotehdesign”, 2019, p. 146-152.

¹⁶ **Calendari D.** *Conceptul participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel prin prisma obiectului apelului.* În: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ. Secția: Științe juridice. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Ediția 4-a, 10 decembrie 2019, Cahul, Tipografia „Centrografic”, 2019, p. 34-43.

- S-a constatat oportunitatea de colaborare a procurorului care participă în instanța de apel cu procurorii care au condus urmărire penală, reprezentanții organului de urmărire penală care au efectuat urmărire penală în cauzele concrete, în vederea elucidării tuturor circumstanțelor apărute în instanța de apel, mai ales în cazul prezentării unor probe noi, și folosirea informațiilor obținute în conformitate cu legea procesual-penală;¹⁷

- Este argumentată elaborarea de propuneri privind perfecționarea actelor normative și instituționale.

Generalizând asupra cercetării realizate în prezenta lucrare de doctorat, pornind de la faptul că obiectivele lucrării, problema științifică importantă a fost demonstrată în raport cu ipotezele de cercetare, formulăm următoarele **concluzii**.

I. În instanța de apel, procurorul participă ca parte în proces, exercitând funcția de acuzator de stat, dar și îndeplinește obligațiunile acordate prin Legea cu privire la Procuratură și Codul de procedură penală. Una din activitate prioritară a procurorului este apărarea drepturilor și libertăților persoanei.¹⁸

II. La exercitarea atribuțiilor sale în fața instanței de apel, procurorul este independent și se supune numai legii, fiind obligat de a avea un rol activ în procesul de judecare a cauzei, a înainta demersuri și a expune părerea asupra chestiunilor ce apar în ședința instanței de apel. Procurorul este un participant profesionist al procesului penal, care reprezintă interesele publice, ale societății, și având acest drept, printre subiecții apelului penal, ocupă un statut procesual deosebit.¹⁹

III. Apelul procurorului are efecte care pot fi distincte de efectele apelurilor declarate de către alți participanți.²⁰ Independența procesuală a procurorului participant în instanța de apel se exprimă și prin faptul că poate să nu susțină apelul declarat de către alt procuror, poate să exprime susținerea argumentelor apelului altei părți,²¹ să dispună modificarea învinuirii în

¹⁷ Календарь Д. Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции. În: Integrarea Europeană: aspecte economico-juridice. Conferință Internațională Științifico-Practică (Culegere de articole științifice), ediția a 4-a, 21 decembrie 2018, Universitatea de Studii Europene din Moldova. Chișinău, Lira, 2018, p. 427-436.

¹⁸ Calendari D. Participarea procurorului la etapa măsurilor pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel pe cauzele penale. În: Revista Procuraturii Republicii Moldova, nr. 6/2020, p.76-88; nr. 7/2021, p.55-67.

¹⁹ Осоян Т., Календарь Д. Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции. În: Revista Institutului Național al Justiției. 2019, nr.4(51), p. 26-35; nr.1(52), p. 23-31.

²⁰ Calendari D. Efectele apelului procurorului pe cauzele penale. În: Știință, educație, cultură. Vol.2, 15 februarie 2020, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2020, p. 349-353.

²¹ Календарь Д. Прения сторон в апелляционной инстанции по уголовным делам. În: Știință, educație, cultură. Vol.2, 15 februarie 2020, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2020, p. 242-246.

anumite situații,²² să solicite modificarea sau casarea integrală a sentinței în cazul depistării încălcărilor cerințelor normelor legilor penale și procesual-penale.²³

IV. În baza rezultatelor cercetării, sunt relevate omisiunile prevederilor legale în partea ce ține de participarea procurorului în apelul penal, procedura judecării cauzei în instanța de apel, erorile procurorului și cele judiciare admise în practică în acest sens, fiind elaborate metode pentru soluționarea acestora, precum și rezultatele și concluziile prezentei lucrări ar putea fi folosite de către legiuitor, judecători și participanți la procesul penal, dar și de către instituțiile de învățământ.

V. Au fost formulate recomandări pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, hotărârilor Plenului CSJ a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, nr. 5 din 19.06.2006 „privind sentința judecătorească”, nr.9 din 30.10.2009 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, nr.12 din 24.12.2012 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale”, Ordinul Procurorului General nr.2/21 din 02.01.2018 „Cu privire la organizarea activității procurorilor în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești”.

VI. În teză s-a argumentat necesitatea unor recomandări *de lege ferenda*.

1) Modificării și completării Codului de procedură penală după cum urmează:

- Art. 53 alin. (1) pct.7) CPP RM la începutul textului se fie introduse cuvintele „*citează și*”.

- Art. 81 alin. (1) CPP RM după textul „este recunoscută” se fie introdus textul „*soțul supraviețuitor sau.*”

- Art. 315 CPP RM textul „Procurorul, partea vătămată, partea civilă, apărătorul, inculpatul, partea civilmente responsabilă și reprezentanții lor” să fie redat în următoare redacție „*Partea acuzării și partea apărării.*”

- În alin. (2) art. 332 CPP RM este necesar de exclus cuvântul „*administrativă*”.

- Abrogarea art. 341 CPP RM și alin. (1) din art. 342 CPP RM.

- În art. 350 alin.(3) CPP RM textul „ordinea de atac” de înlocuit cu textul „*termenul de atac cu recurs.*”.

²² **Calendari D.** *Renunțarea procurorului la învinuire în instanța de apel.* În: Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Seria Științe Sociale. 2016, nr. 2(4), p. 149-154; **Calendari D.** *Probleme ale tacticii participării procurorului la etapa cercetării judecătorești în instanța de apel pe cauzele penale.* În: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători. Ediția 8, Vol.2, 15 iunie 2019, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” din Chișinău, Tipografia „Biotehdesign”, 2019, p. 146-152.

²³ **Календарь Д.** *Участие прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: Știință, educație, cultură. Vol.1, 15 februarie 2019, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2019, p. 279-284.

- În alin. (2) art. 391 CPP RM este necesar de înlocuit cuvântului „*administrative*” cu cuvântul „*contravenționale*”.

- Art. 401 alin. (2) CPP RM textul „ reprezentantul lor legal” să fie redat în următoare redacție „*reprezentantul sau succesorul lor*”.

- în art. 413 alin.(2) cuvântul „*precizează*” să fie înlocuit cu cuvântul „*verifică*”.

- Modificarea alin. (5) art. 413 CPP RM, și anume: (5) *Dezbaterile judiciare se desfășoară potrivit regulilor prevăzute în art. 377-378 din prezentul Cod. Președintele ședinței oferă cuvântul apelantului, intimatului, inculpatului, apărătorilor, părții vătămate, părții civile, reprezentanților al acestora, apoi procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.*”

- A completa art. 414 alin. (2) CPP RM după cuvântul „citirea” să fie introduse cuvintele „*și examinarea*”.

- În art. 418 alin. (6) CPP RM după textul „După pronunțarea deciziei” de introdus cuvântul „*integrale*”.

- Art. 422 CPP RM a completa la final cu cuvântul: „*integrale*”.

2) Totodată, întru aplicarea uniformă a practicii judiciare este necesar de introdus modificările respective în HP CSJ nr.22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, nr. 5 din 19.06.2006 „privind sentința judecătorească” și HP CSJ nr.9 din 30.10.2009 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală” în pct.35¹, și a explica că, sentințele pronunțate de prima instanța în cadrul ședințelor preliminare **pot fi contestate numai cu recurs**.

3) A modifica HP CSJ „Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale”, nr.12 din 24.12.2012, după cum urmează:

- În **pct.13, teza a 2-a** se fie expus în următoare redacție - „*Procurorul ierarhic superior sau procurorul participant în instanța de apel nu sunt legați de motivele invocate în apelul de bază, fiind limitați de a acționa în termenul de 15 zile de la data primirii copiei apelului declarat. Aceștia au dreptul de a modifica unele motive de apel invocate în prima cerere de apel. Despre acest fapt părțile vor fi anunțate, cu înmânarea copiilor apelurilor respective și acordarea timpului necesar pentru pregătirea către judecarea apelurilor.*”

- În **pct.17** textul - „ *precum și de procurorul ierarhic superior*” să fie exclus.

- În **pct.18, teza a 2-a**, sintagma „**procurorul ierarhic superior**” de înlocuit cu termenul „*ulterior*”.

4) A modifica HP CSJ nr.22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, potrivit anexei 4.

5) A modifica Ordinul Procurorului General nr.2/21 din 02.01.2018 „Cu privire la organizarea activității procurorilor în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești”, potrivit anexei 1.

În contextul celor relatate supra, a fost soluționată **problema științifică de importanță majoră**, care rezidă în elaborarea unui cadru conceptual complex și fundamentarea teoretică a atribuțiilor procurorului la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel. Acest fapt a generat premise pentru desăvârșirea competențelor funcționale ale acuzatorului de stat în cadrul acestei căi de atac, în vederea aplicării corecte și eficiente a normativului procesual penal.

Ca perspective pentru cercetările ulterioare la tema tezei pot fi:

- Efectuarea cercetării în scopul stabilirii concepțiilor teoretice, caracteristicilor esențiale și a importanței apelului penal, locul acestei instituții în sistemul de drept, efectele declarării apelului în cauzele penale; categoriile deciziilor care pot fi adoptate de către instanțele de apel; acumularea și analizarea practicii judiciare cu privire la examinarea cauzelor penale în ordinea de apel în vederea unificării practicii judiciare, identificării lacunelor și neajunsurilor în reglementarea procedurii apelului.
- Cercetarea procedeelor tactico-criminalistice ale participării procurorului în instanța de nivelul doi.

BIBLIOGRAFIA:

1. *Acordul de Asociere din 27.06.2014 între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014.* În: Monitorul Oficial al RM nr.185-199/442 din 18.07.2014.
2. Bîrsan C. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Vol. I. Drepturi și libertăți.* București, Editura „All Beck”, 2005, 1920 p. ISBN 973-655-573-9.
3. Buneci P. *Drept procesual penal. Partea specială.* București, Editura Fundației „România de mâine”, 2003, 384 p. ISBN 973-582-662-3.
4. Caminschi I. *Originea apelului ca cale ordinară de atac și unele aspect privind instituția lui în procesul penal.* În: Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova: Științe socio-umaniste, Ediția a VII-a. Topografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM. Chișinău, 2007, p.65-68. ISSN 2587-3601.
5. *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994.* Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.78/140 din 29.03.2016.
6. *Convenția Europeană de la Roma pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24.07.1997).* [Citat 18.11.2016] Disponibil: [https://www.echr.coe.int/Documents/ Convention_ROM.pdf](https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ROM.pdf)
7. *Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002.* Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.41-44, din 05.11.2013.
8. *Codul de procedură penală nr.122-XV din 14.03.2003.* Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.248-251/699 din 05.11.2013.
9. *Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova privind excepția de neconstituționalitate a articolului 401 alin.(1) pct.6) din Codul de procedură penală, nr. 92 din 30.07.2020.* [Citat 23.08.2020] Disponibil: <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=839&l=ro>
10. *Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova de inadmisibilitate a sesizării nr.1g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 251 alin. (2) și alin. (4), 325 alin. (2), 413 alin. (3) și 414 alin. (2) din Codul de procedură penală, nr. 74 din 02 iulie 2020.* [Citat 26.08.2020] Disponibil: <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=823&l=ro>
11. *Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova de inadmisibilitate a sesizării nr. 67g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 407 alin. (1) din Codul de procedură penală (retragerea apelului) din 27.06.2017.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.411-420/112 din 24.11.2017.
12. *Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova de inadmisibilitate a sesizării nr.152g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a art.415 alin.(2¹) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (audierea martorilor acuzării în instanța de apel), nr.118 din 15.12.2017.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.95-104/47 din 23.03.2018.
13. Dolea I. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (comentariu aplicativ) ediția a 2-a.* Chișinău, Cartea juridică, 2020, 1408 p. ISBN 978-9975-3418-0-6.
14. Dolea I. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ.* Chișinău, Cartea juridică, 2016, 1172 p. ISBN 978-9975-3111-3-7.
15. Dolea I., Roman D., Sedlețchi Iu. et.al. *Drept procesual penal. Ed. A 3-a. rev. și completată.* Chișinău, F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2009, 784 p. ISBN 978-9975-78-833-5.
16. Dolea I., Roman D., Sedlețchi Iu. et.al., *Drept procesual penal. Partea specială. Vol. II. Ed. a II-a, revizuită și completată.* Chișinău, Cartdidact (Topigrafia „Reclama”), 2006, 335 p. ISBN 978-9975-940-95-5.

17. Furdui S. *Probleme de drept și soluții în opinia separată a judecătorului*. Chișinău, Editura „Universul”, 2017, 248 p. ISBN 978-9975-4251-8-6.
18. Gribincea V., Macrinici S. *Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Reglementări de bază și jurisprudența în cazurile moldovenești*. Chișinău, Editura ARC, 2007, 272 p. ISBN 978-9975-61-245-6.
19. *Ghid privind art.6 din Convenție. Dreptul la un proces echitabil (Latura penală)*. Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014. [Citat 02.11.2018] Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf
20. *Hotărârea Curții Constituționale a RM privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 77, 81 și 315 din Codul de procedură penală (omisiunea includerii soțului ca succesor al părții vătămate sau al părții civile) (sesizarea nr. 151g/2020)*, nr. 12 din 06.04.2021. [Citat 30.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=768&l=ro>
21. *Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederii pct.3) alin.(1) art.401 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.9 din 20.05.2008*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.99-101/7 din 06.06.2008.
22. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, nr.22, din 12.12.2005*, cu modificările ulterioare prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, nr.10 din 24.12.2010 și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.4 din 30.03.2009. [Citat 18.08.2018] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/db_hot_expl.php
23. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale”, nr.12 din 24.12.2012*. În: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2013, nr.6, p. 20. ISSN 1810-7265.
24. Kuglay I. în Udrioiu M. (coord.) *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole: art.1-603*. Ediția 2, revizuită și adăugită. București, Editura „C.H.Beck”, 2017, 2571 p. P.1621-1666. ISBN 973-655-663-8.
25. *Legea pentru aprobarea Concepției de reformă a Procuraturii*, nr.122 din 03.07.2014. În: Monitorul Oficial al RM nr.275-281/593 din 19.09.2014.
26. *Legea cu privire la Procuratură, nr. 3 din 25.02.2016*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.69-77/113 din 25.03.2016.
27. Martîncic E. *Apelul în procesul penal*. În: *Legea și Viața*, nr.2, 1997, Chișinău. ISSN 1810-309X.
28. Mateuț Gh. *Procedura penală. Partea specială. Vol. II*. București, Editura „Lumina Lex”, 1998. 368 p. ISBN 973-588-079-2.
29. Neagu I. *Tratat de procedură penală*. București, Editura „Pro”, 1997, 732 p. ISBN 973-97447-9-6.
30. Neagu I., Damaschin M. *Tratat de procedură penală. Partea specială. În lumina noului Cod de procedură penală*. București, Editura „Universul Juridic”, 2015. 700 p. ISBN 978-606-673-385-4.
31. *Ordinul Procurorului General „cu privire la organizarea activității procurorilor în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești”, nr.2/21 din 02.01.2018*. Biblioteca Procuraturii Generale a Republicii Moldova.
32. *Ordinul Procurorului General privind crearea unor procuraturi teritoriale, stabilirea sediilor acestora, a circumscripțiilor în care activează și a numărului de personal, nr.1076 din 01.08.2016*. Biblioteca Procuraturii Generale a Republicii Moldova.
33. Osoianu T. *Căile de atac în procesul penal. Îndrumar pentru avocați*. Chișinău, Tipografia „Sirius”, 2016. 48 p. ISBN 978-9975-57-201-9.

34. Pamfil M.L., Movileanu C., Munteanu C.A. *Apelul în procesul penal. Practica judiciară*. București, Editura „Hamangiu”, 2008, 188 p. ISBN 978-973-1836-78-2.
35. Papadopol V., Turianu C. *Apelul penal*. București, Casa de editură și presă „Șansa”- SRL, 1994, 293p. ISBN 973-9167-15-2.
36. Paraschiv C.-S. *Drept procesual penal*. București, Editura „Lumina Lex”, 2002, 630 p. ISBN 973-588-561-1.
37. Paraschiv C.S. *Apelul penal*. București, Editura Hamangiu, 2019, 264 p. ISBN 978-606-27-1275-4.
38. Păvăleanu V. *Drept procesual penal. Partea specială*. București, Editura „Lumina Lex”, 2002, 636 p. ISBN 973-588-466-8.
39. Pinte A. *Drept procesual penal. Partea generală și partea specială. Ediție revăzută și adăugită*. București, Editura „Lumina Lex”, 2002, 559 p. ISBN 978-973-588-460-4.
40. Poalelungi M., Dolea I., Vizdoagă T. et al. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău, Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2013, 1192 p. ISBN 978-9975-53-231-0.
41. Poalelungi M., Sârcu D., Rimalschi L. et.al. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului: Comentariu asupra hotărârilor Curții Europene a drepturilor omului versus Republica Moldova: Concluzii și recomandări*. Chișinău, ÎS FEP „Topografia Centrală”, 2017, 576 p. ISBN 978-9975-53-828-2.
42. *Recomandarea (2000) 19 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală*. [Citat 26.02.2018] Disponibil: <http://www.cj.md/2015/03/05/recomandarea-2000-19-a-comitetului-de-minitri-al-statelor-membre-privind-rolul-urmririi-penale-n-sistemul-de-justiie-penal.html>
43. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.53 din 12.07.2013 „cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduce prin Legea nr.66 din 05.04.2012, M.O. 155-159/27.07.2012, în vigoare 27.10.2012”*. În: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9, 2013. ISSN 1810-7265.
44. Rusu L. *Unele particularități ale realizării principiului contradictorialității în cadrul căilor de atac în procesul penal al Republicii Moldova*. În: Legea și viață, nr. 3(303)/2017. ISSN 1810-309X.
45. Serbinov I., Catana E., Chirtoaca E. et.al. *Ghidul acuzatorului de stat*. Chișinău, Editura „Cartier”, 2005, 136 p. ISBN 9975-79-366-5.
46. Stadnițki L. *Atribuțiile procurorului la examinarea în prima instanță a cauzelor penale*. Teza de doctor în drept. Chișinău, 2016, 196 p. [Citat 21.09.2017] Disponibil: <http://www.cnaa.md/thesis/50963/>
47. *Sesizarea nr. 151g din 24.09.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 81, 77 și 315 din Codul de procedură penală*. [Citat 23.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=1359&l=ro>
48. *Sesizarea nr. 52g din 09.03.2021 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 422 din Codul de procedură penală*. [Citat 23.04.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=1500&l=ro>
49. Theodoru Gr. *Drept procesual penal. Partea specială*. Iași, Editura „Cugetarea”, 1998, 644 p. ISBN 973-98199-1-5.
50. Teodoru Gr. *Tratat de drept procesual penal. Ediția a 3-a*. București, Editura „Hamangiu”, 2013, 896 p. ISBN 978-606-522-441-4.
51. Tulbure A., Tatu A. *Tratat de drept procesual penal*. București, Editura „All Beck”, 2001, 608p. ISBN 973-655-113-X.
52. Udrioiu M. (coord.), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole: art.1-603. Ediția 2, revizuită și adăugită*. București, Editura „C.H.Beck”, 2017, 2571 p. ISBN 978-606-18-0672-0.

53. Volonciu N. *Tratat de procedură penală. Vol. II. ediția a II-a, revăzută și adăugită.* București, Editura „Paideia”, 1996. 514 p. ISBN 973-9131-24-7.
54. Volonciu N. *Tratat de procedură penală. Partea specială. Vol. II.* București, Editura „Paideia”, 1994. 505 p. ISBN 973-9131-24-7.
55. Александров А., Ковтун Н. *Апелляция в русском уголовном судопроизводстве.* Нижний Новгород, Издательство Волго-Вятской академии государственной службы. 1999, 108 с. ISBN 5-85152-177-5.
56. Алтынникова Л. *Особенности реализации принципа состязательности сторон в современном российском апелляционном производстве по уголовным делам.* Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Московский государственный юридический университет им. О.Е.Кутафина (МГЮА). Москва, 2017. 255 с.
57. *Апелляция в уголовном судопроизводстве. Научно-практическое пособие.* Под ред. В.Ершов. Российская академия правосудия. Москва, 2013. 350 с. ISBN 978-5-91823-032-9.
58. Безмельницына Э. *Прокурор в судах второй, кассационной и надзорной инстанции.* Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Волгоградская академия МВД РФ, Волгоград, 2013, 262 с.
59. Брагин А., Пронякин А. *Пркурорский надзор в Российской Федерации.* Москва, Московская финансово-промышленная академия, 2004, 120 с. [Citat 20.08.2017] Disponibil: <https://ru.b-ok.global/book/3074798/a34656>.
60. Божьев В., Демидов В. *Уголовный процесс. Учебник.* 4-е издание, переработанное и дополненное. Москва, Издательство „Спарк”. 2004, 671 с. ISBN 5-88914-222-4.
61. Верхотурова С., Лосев С. *Отказ государственного обвинителя (прокурора) от обвинения в суде апелляционной инстанции: за и против.* În: Юридическая наука и правоохранительная практика, 2019, № 1(47), 172 с. ISSN 1998-6963.
62. Вдовин С. *Обеспечение права на защиту на стадии апелляционного производства по уголовному делу.* Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, ФГБОУВО «Российский государственный университет правосудия», 2020, 286 с.
63. Гайворонская Л. *Особенности доказывания в суде апелляционной инстанции.* Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, Московский государственный юридический университет им. О.Е.Кутафина (МГЮА). 2018, 239 с. [Citat 20.08.2018] Disponibil: <https://msal.ru/upload/main/00dissert/2016/Gayvoronskaya/Гайворонская%20Л.В%20Особенности%20доказывания%20в%20суде%20апелляционной%20инстанции.pdf>.
64. Гельдыбаев М., Вандышев В., *Уголовный процесс. Учебник для вузов.* Издание 3, переработанное и дополненное. Москва, Издательство „Юнити-Дана”. 2012, 720 с. С.543-557. ISBN 978-5-238-01533-0.
65. Гуценко К. *Уголовный процесс. Учебник. Издание 5-е, переработанное и дополненное.* Москва, Издательство „Зерцало-М”, 2004, 704 с. ISBN 5-94373-082-6.
66. Кириллова Н. *Поддержание государственного обвинения в суде.* Санкт-Петербургский юридический институт Генеральной Прокуратуры Российской Федерации. Санкт-Петербург, 2003, 148 с.
67. *Кримінальний процес: підручник.* За ред. Ю. М. Грошевого та О. В. Капліної. Харків, „Право”, 2010, 608с. ISBN 978-966-458-165-0.
68. *Курс уголовного процесса.* Под ред. д.ю.н., проф. Л.В. Головки. 2-е издание, исправленное. Москва, Издательство „Статут”, 2017, 1280 с. ISBN 978-5-8354-1335-5.
69. Кучинська О.П., Кучинська О.А. *Кримінальний процес України.* Київ, „Прецедент”, 2005, 202 с. ISBN 966-520-084-4.

70. Осоян Т. *Уголовно-процессуальное право Республики Молдова. Часть общая*. Chişinău, Universitatea de Criminologie, Centrul Editorial, 2002, 116 p. ISBN 9975-9670-7-8.
71. Радченко В. *Уголовный процесс. Учебник для вузов*. Издание 2, переработанное и дополненное. Москва, Юридический дом „Юстицинформ”. 2006, 784 с. ISBN 5-7205-0697-7.
72. Резинкина А. *Апелляция в уголовном судопроизводстве*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Московская государственная академия. Москва, 2003, 194 с. [Citat 18.08.2018] <https://www.lawbook.org.ua/aa/12.00.09/2016/03/19/030608007.doc.html>
73. Севастьяник И. *Участие прокурора в суде апелляционной и кассационной инстанции*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Санкт-Петербургский юридический институт Генеральной Прокуратуры Российской Федерации. Санкт-Петербург, 2004, 201 с. [Citat 02.08.2018] Disponibil: <http://www.dslib.net/kriminal-process/uchastie-prokurora-v-sude-apelljacionnoj-i-kassacionnoj-instancii.html>.
74. Смирнов А., Калиновский К. *Уголовный процесс. 2-е издание*. Санкт-Петербург, Издательский дом „Питер”. 2005, 699 с. ISBN 5-469-00812-6.
75. *Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: Учебник*. Под ред. П. Лупинская. Москва, „Юрист”, 2003. 797 с. ISBN 5-7975-0590-8.
76. *Уголовно-процессуальное право Российской Федерации. Учебник*. Под ред. П.А.Лупинская, 2-е издание, переработанное и дополненное. Москва, „Норма”, 2009, 1072 с. ISBN 978-5-468-00272-8.
77. Халиулин А., Резинкина А., Решетова Н. *Участие прокурора в рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной и кассационной инстанции. Пособие*. Москва, Академия Генеральной Прокуратуры Российской Федерации. Научно-исследовательский институт. 2013. 160 с. [Citat 14.10.2015] Disponibil: www.agprf.org/nii/2013/2013-10.rtf

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste:

- 1 **Osoianu T., Calendari D.** *Erorile de drept comise de instanțele de apel în cauzele penale – temeiuri pentru casarea deciziilor*. În: Studii și cercetări juridice, nr. 1, 2020, p. 143-154. ISBN 978-9975-3201-2-2.
- 2 **Calendari D.** *Renunțarea procurorului la învinuire în instanța de apel*. În: Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Seria Științe Sociale. 2016, nr. 2(4), p. 149-154. ISSN 2345-1858. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/149_154_Renuntul%20procurorului%20la%20invinuire%20in%20instanta%20de%20apel.pdf
- 3 **Calendari D.** *Unele aspecte privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel*. În: Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Seria Științe Sociale. 2017, nr. 2(6), p. 121-130. ISSN 2345-1858. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Unele%20aspecte%20privind%20participarea%20procurorului%20la%20examinarea%20cauzelor%20penale%20in%20instanta%20de%20apel.pdf
- 4 **Calendari D.** *Participarea procurorului la etapa măsurilor pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel pe cauzele penale. (Partea I)*. În:

- Revista Procuraturii Republicii Moldova. Nr. 6/2020, p. 76-88. ISSN 2587-3601. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/76-87_4.pdf
- 5 **Calendari D.** *Participarea procurorului la etapa măsurilor pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel pe cauzele penale. (Partea II).* În: Revista Procuraturii Republicii Moldova. Nr. 7/2021, p. 55-67. ISSN 2587-3601. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/55-67_4.pdf
 - 6 **Осоян Т., Календарь Д.** *Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции (ч.1).* În: Revista Institutului Național al Justiției. 2019, nr. 4(51), p. 26-35. ISSN 1857-2405. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/26-35_1.pdf
 - 7 **Осоян Т., Календарь Д.** *Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции (ч.2).* În: Revista Institutului Național al Justiției. 2020, nr. 1(52), p. 23-31. ISSN 1857-2405. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/23-31_7.pdf
 - 8 **Календарь Д.** *Участие потерпевшего в апелляционном производстве по уголовным делам.* În: Юридический факт. № 62, 2019, с. 3-5. eISSN: 2500-1140. [Citat 20.03.2020] Disponibil: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=39865111>
 - 9 **Календарь Д.** *Участие прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: Научный журнал, № 8(42)2019, Издательство «Проблемы науки», Москва, 2019, с. 25-36. ISSN 2543-0801. [Citat 13.09.2019] Disponibil: <https://scientificmagazine.ru/images/PDF/2019/42/Nauchnyj-zhurnal-8-42.pdf>
 - 10 **Календарь Д.** *Прокурор в суде апелляционной инстанции.* În: Интернаука, 2019, № 30(112). Москва, Издательство «Интернаука», 2019, с. 27-28. ISSN 2542-0348. [Citat 13.09.2019] Disponibil: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=39245261>
 - 11 **Календарь Д.** *Проверка доказательств при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: Интернаука, 2019, № 31(113). Издательство «Интернаука», Москва, 2019, с. 45-47. ISSN 2542-0348. [Citat 13.09.2019] Disponibil: <https://www.internauka.org/journal/science/internauka/113>
 - 12 **Календарь Д.** *Рассмотрение уголовных дел в суде апелляционной инстанции и участие прокурора.* În: Интернаука, 2019, № 32(114). Издательство «Интернаука», Москва, 2019, с. 49-52. ISSN 2542-0348 [Citat 13.09.2019] Disponibil: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=39373161>

Articole în lucrările conferințelor:

1. **Calendari D.** *Calea de atac împotriva sentinței de încetare a procesului penal pronunțate în ședința preliminară: apel sau recurs?* În: Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației. Vol. I, 7 iunie 2017, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Tipografia „CentroGrafic” SRL, Cahul, 2017, p. 28-31. ISBN 978-9975-88-007-7. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/28_31_Calea%20de%20atac%20impotriva%20sentintei%20de%20incetare%20a%20procesului%20penal.pdf
2. **Calendari D.** *Renunțarea procurorului la învinuire în instanța de apel.* În: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători. Ediția 6, Vol. 2, 15 iunie 2017, Chișinău, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2017, p. 105-108. ISBN 978-9975-108-17-1. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/105-108_5.pdf
3. **Calendari D.** *Desfășurarea audierilor în cadrul examinării cauzelor penale în instanța de apel.* În: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ: Secția I. Științe juridice. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Ed. a 3-a, 14

- decembrie 2017, Cahul, Tipografia „Centrografic”, 2017, p. 17-20. ISBN 978-9975-88-035-0. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/17-20_38.pdf
4. **Calendari D.** *Conceptul participării procurorului în instanța de apel.* În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol. I, 07 iunie 2018, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2018, p. 189-193. ISBN 978-9975-88-041-1. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/189-193.pdf
 5. **Calendari D.** *Analiza doctrinei din Republica Moldova privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel.* În: *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” din Chișinău. Ediția 7, Vol. 2, 15 iunie 2018, Chișinău, Tipografia „Biotehdesign”, 2018, p. 146-153. ISBN 978-9975-108-46-1. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/146-153.pdf
 6. **Calendari D.** *Probleme ale tacticii participării procurorului la etapa cercetării judecătorești în instanța de apel pe cauzele penale.* În: *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 8, Vol. 2, 15 iunie 2019, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” din Chișinău, Tipografia „Biotehdesign”, 2019, p. 146-152. ISBN 978-9975-108-67-6. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/146-152_3.pdf
 7. **Calendari D.** *Particularitățile obiectului probatorului în apel.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 1, 15 februarie 2019, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2019, p. 164-168. ISBN 978-9975-3246-7-0. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/164-168_14.pdf
 8. **Calendari D.** *Problemele participării procurorului la etapa măsurilor pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel pe cauzele penale.* În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol. VI, Partea 1, 06 iunie 2019, Cahul, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2019, p. 69-74. ISSN 2587-3563. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/69-74_5.pdf
 9. **Calendari D.** *Analiza comparativă a apelului și a participării procurorului în instanța de apel din unele state străine.* În: *Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ*. Secția: Științe juridice. Ediția 5-a, 10 decembrie 2019, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Tipografia „Centrografic”, 2019, p. 29-38. ISBN 978-9975-88-037-4. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/29-38_5.pdf
 10. **Calendari D.** *Conceptul participării procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel prin prisma obiectului apelului.* În: *Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ*. Secția: Științe juridice. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Ediția 4-a, 10 decembrie 2019, Cahul, Tipografia „Centrografic”, 2019, p. 34-43. ISBN 978-9975-88-037-4. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/34-43_3.pdf
 11. **Calendari D.** *Efectele apelului procurorului pe cauzele penale.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 2, 15 februarie 2020, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2020, p. 349-353. ISBN 978-9975-83-092-8. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/349-353_2.pdf
 12. **Calendari D.** *Participarea procurorului la rejudecarea cauzei penale după casarea deciziei instanței de apel de instanța de recurs.* În: *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 9, Vol. 2, 15 iunie 2020, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” din Chișinău, Tipografia „Biotehdesign”, 2020, p. 152-160. ISBN 978-

- 9975-108-66-9. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/152-160_2.pdf
13. **Calendari D.** *Acțiunile procurorului după pronunțarea deciziei instanței de apel.* În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol. VII, Partea 1, 05 iunie 2020, Cahul, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2020, p. 110-115. ISBN 978-9975-88-060-2. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/110-115_8.pdf
14. **Calendari D.** *Integrarea europeană prin intermediul normelor de drept aplicate în instanța de apel pe cauzele penale.* În: *Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ*. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. Ediția 6, 10 decembrie 2020, p. 22-27. ISBN 978-9975-88-037-4. [Citat 25.10.2021] Disponibil: <https://www.usch.md/wp-content/uploads/2021/06/CONFERINTA-DREPT-si-AP-10.12.2020.pdf>
15. **Calendari D.** *Hotărârile CtEDO cu efecte importante pentru instanțele de apel la pronunțarea deciziilor pe cauzele penale.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 1, 12 februarie 2021, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2021, p. 324-329. ISBN 978-9975-3496-2-8. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/324-329_3.pdf
16. **Календарь Д.** *Некоторые проблемы участия прокуроров в рассмотрении уголовных дел судом апелляционной инстанции.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 1, 10 februarie 2017, Comrat, Tipografia „A & V Poligraf”, 2017, p. 184-186. ISBN 978-9975-83-040-9. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/184-186_2.pdf
17. **Календарь Д.** *Особенности участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: *Integrarea Europeană: aspecte economico-juridice. Conferință Internațională Științifico-Practică (Culegere de articole științifice)*, ediția a 4-a, 21 decembrie 2018, Universitatea de Studii Europene din Moldova. Chișinău, Editura „Lira”, 2018, p. 427-436. ISBN 978-9975-3287-0-8.
18. **Календарь Д.** *Участие потерпевшего в апелляционном производстве по уголовным делам.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 1, 9 februarie 2018, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2018, p. 212-215. ISBN 978-9975-83-057-7. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/212-215_1.pdf
19. **Календарь Д.** *Участие прокурора при рассмотрении уголовных дел в суде апелляционной инстанции.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 1, 15 februarie 2019, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2019, p. 279-284. ISBN 978-9975-3246-7-0. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/279-284_1.pdf
20. **Календарь Д.** *Прения сторон в апелляционной инстанции по уголовным делам.* În: *Știință, educație, cultură*. Vol. 2, 15 februarie 2020, Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, 2020, p. 242-246. ISBN 978-9975-83-092-8. [Citat 25.10.2021] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/242-246_10.pdf

ADNOTARE

Calendari Dumitru „Participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanțele de apel”, teză de doctorat în drept. Școala doctorală de Științe Juridice a Universității de Stat din Moldova. Chișinău, 2022.

Structura tezei: 184 de pagini text de bază, adnotare în limbile de stat, engleză și rusă, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 500 titluri, anexe.

Cuvinte cheie: procuror, proces penal, reprezentarea învinuirii de stat, instanța de apel, judecarea apelului, pregătirea și participarea în instanța de apel.

Domeniul de studiu: drept procesual penal; derivă din analiza importanței problemelor pe care le implică participarea procurorului la judecarea cauzei penale în ordinea de apel.

Scopul și obiectivele lucrării: *Scopul* - cercetarea științifică a concepțiilor doctrinare, jurisprudenței, normelor procesual-penale și a celor instituționale, privind realizarea atribuțiilor procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, pentru a evalua oportunitatea de a perfecționa această activitate. *Obiectivele lucrării:* studierea problemelor teoretice și practice privind examinarea cauzelor penale în instanța de apel, precum și rolul procurorului la această etapă; conturarea rolului procurorului în partea pregătitoare a ședinței în instanța de apel; analiza reprezentării de către procuror a învinuirii de stat în procesul cercetării judecătorești în instanța de apel; examinarea dezbatelor judiciare în contextul participării procurorului; analiza acțiunilor procurorului după pronunțarea deciziei de către instanța de apel; elaborarea propunerilor științific-întemeiate privind perfecționarea legislației în domeniul reglementării participării procurorului în instanța de apel.

Noutatea și originalitatea științifică: derivă din faptul că este prima lucrare la nivel național ce abordează participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, fiind realizată o analiză amplă a prevederilor legale și practicii atât interne, cât și de peste hotare. Originalitatea problemei constă în fundamentarea științifică a modului de aplicare în practică a prevederilor legale privind participarea procurorului la examinarea cauzelor penale de instanța de apel, eventualele erori admise în jurisprudență la judecarea apelurilor, precum și analiza legislației și fundamentarea propunerilor de rigoare în vederea îmbunătățirii acesteia.

Rezultatele obținute: prin cercetarea efectuată au fost atinse obiectivele propuse. Lucrarea contribuie la soluționarea problemelor științifice importante ce rezidă în elucidarea acțiunilor concrete ce urmează a fi realizate de procuror în cadrul judecării cauzelor penale în ordinea de apel. Cercetarea va contribui la opera de evoluție a standardelor normative naționale în domeniul participării procurorului în instanța de apel. În cercetare se dă răspuns la unele probleme practice privind aplicarea unitară a standardelor de participare a procurorului în instanța de apel, luând în calcul particularitățile individuale ale cauzei penale. În sfârșit, cercetarea vine să contribuie la perfecționarea procesului de instruire didactică în cadrul instituțiilor de învățământ superior, în cadrul cursului de procedură penală, în pregătirea procurorilor pentru participarea în instanța de apel.

Semnificația teoretică: reprezintă analiza prevederilor legale ce țin de pregătirea și participarea procurorului la examinarea cauzelor penale în instanța de apel, sistematizarea rezultatelor gândirii științifice naționale și de peste hotare în domeniul de cercetare a atribuțiilor procurorului în apelul penal; argumentarea concluziilor urmare a cercetărilor teoretice și practice.

Valoarea aplicativă a lucrării: în baza rezultatelor cercetării, sunt relevate omisiunile prevederilor legale în partea ce ține de participarea procurorului în apelul penal, procedura judecării cauzei în instanța de apel, erorile procurorului și cele judiciare admise în practică în domeniu, fiind elaborate metode pentru evitarea și soluționarea acestora. Lucrarea se bazează pe un număr vast de lucrări științifice și materiale empirice care denunță valoarea teoretică și practică. Rezultatele obținute pot servi drept temei de modificare a legislației procesual – penale în domeniu, de instruire a studenților, masteranzilor din cadrul instituțiilor de drept, precum și pentru aplicare în practică, în primul rând, de către procurorii, precum și alți participanți în proces, dar și judecătorii instanțelor de apel.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele obținute sunt publicate în 26 lucrări științifice. Unele dispoziții teoretice și practice a tezei au fost prezentate și discutate la conferințele științifico-practice naționale și internaționale, precum și prezentate la al VIII-lea concurs internațional în numele profesorului E.G.Martîncic cu tema „*Отправление правосудия по уголовным делам через призму уголовно-процессуального, криминалистического, оперативно-розыскного и судебно-экспертного опыта*”, organizat de către Universitatea de Stat de Sud-Est din or.Kursk, Federația Rusă, cu obținerea diplomei de laureat de gradul I. Unele dispoziții teoretice și practice, rezultatele obținute au fost aplicate și sunt utilizate în practica judecării cauzelor penale concrete în ordinea de apel, pentru unificarea practicii judiciare la nivelul Curții de Apel Cahul.

ANNOTATION

Calendari Dumitru „The participation of the prosecutor in criminal cases in courts of appeal”. PhD thesis in law. Doctoral School of Legal Sciences of the State University of Moldova. Chisinau, 2022.

Structure of the thesis: 184 pages of basic text, annotation in state language, english and russian, list of abbreviations, introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography, including 500 titles, appendices.

Keywords: attorney, criminal procedure, maintenance of public prosecution, court of appeal, judgment of appeal, preparation and participation in trial in court of appeal.

Field of study: the criminal proceedings, derives from the analysis of the importance of the issues that involve the court of appeal proceedings.

Purpose and objectives of the thesis: *Purpose of the thesis:* the scientific research of the theoretical concepts, jurisprudence, the procedural criminal norms and institutional ones, regarding realization of powers of the Prosecutor in criminal cases in the court of appeal to determine their effectiveness and feasibility improvement. *Objectives of the paper:* to analysis the theoretical and practice problems caused in criminal cases in court of appeal and the role of the prosecutor at this stage, to examine the role of the prosecutor in the preliminary court hearing, in the preparatory part and in the inquire hearing of the court of appeal, to consider judicial debates in the context of the public prosecutor's participation in them; to analyze maintaining of the official prosecution by the prosecutor in the course of judicial proceeding; to analyses the actions of the prosecutor after pronouncement of the decision of the court of appeal; to develop scientifically-based recommendations for improvement of the current legislation regulating the institute of prosecutor's participation in the court of appeal.

Scientific novelty and originality: derive from the fact that it is the first national paper that deals with the issue of the case about participation of prosecutor in criminal cases in court of appeal, with a comprehensive analysis of the legal provisions and both internal and international practice. The important scientific problem solved in the respective field consists in the scientific foundation of the way in which the legal provisions regarding the participation of the prosecutor in criminal cases in court of appeal are applied in practice, the possible legal errors admitted in prosecutors' practice, as well as the analysis of the legislation with making the appropriate proposals for their improvement.

Results: the author in the research are resolved the objective proposes. The research contributes to the solution of an important scientific problem that resides in conceptualization of prosecutor's participation in the court of appeal and in optimization of the prosecutor's activity in the court of second instance. Secondly, the research will contribute to the development of national normative standards in the field of participation of the prosecutor in court of appeal. Research seeks to address some practical issues concerning the unitary application of examination standards of prosecutor's participation in the court of appeal, considering the individual peculiarities of the criminal case. Finally, the research aims to contribute to the improvement of the teaching process in the higher education institutions, within the framework of the criminal procedure, the training of the prosecutors to participate in court of appeal.

Theoretical significance: it is the analysis of the legal provisions related to the training and participation of prosecutor in examination of criminal cases in court of appeal, systematization of the results of scientific thought existing of national both and in some foreign countries in the field of the institute of realization of the prosecutor's powers in the court of appeal, conceptualization of conclusions that are the results of both theoretical and practical sources.

Applicative value of the thesis: as the result of the research, the omissions of the legal provisions regarding the procedure of the prosecutor's participation in the court of appeal, the judicial errors admitted in practice in this respect, are revealed, the methods for resolving that errors. The paper is based on a large number of scientific papers that will involve theoretical and practical value. The results of the research can serve as a basis for amending procedural legislation- criminal law into the field, training of students, master students in law institutions, as well as for practical application by prosecutors, participants to the process and by judges in the court of appeal.

Implementation of scientific results: the results obtained are published in 26 scientific papers. Some theoretical and practical provisions of the research were discussed at the nationals and internationals conferences, and presented at the VIII international competition on behalf of Professor E.G.Martinchik with the slogan „Отправление правосудия по уголовным делам через призму уголовно-процессуального, криминалистического, оперативно-розыскного и судебно-экспертного опыта”, organized by the South East State University from Kursk, Russian Federation, get the 1st degree laureate. Some theoretical and practical provisions, the results of our research implement in practice of the examination of criminal cases in Cahul Court of Appeal.

АННОТАЦИЯ

Календарь Дмитрий. «Участие прокурора при рассмотрении уголовных дел в апелляционных инстанциях». Диссертация на соискание ученой степени доктора права. Докторальная школа юридических наук Государственного университета Молдовы. Кишинэу, 2022.

Структура диссертации: 184 основных текстовых страниц, аннотации на государственном, английском и русском языках, список сокращений, введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 500 названий, приложения.

Ключевые слова: прокурор, уголовное судопроизводство, представление обвинения, апелляционная инстанция, рассмотрение апелляционной жалобы, подготовка и участие в апелляционной инстанции.

Область исследования: уголовный процесс, исходит из анализа важности вопросов связанных с участием прокурора при рассмотрении уголовного дела в апелляционной инстанции.

Цель и задачи исследования: *Целью* исследования является научное исследование теоретических концепций, юриспруденции, уголовно-процессуальных и ведомственных норм, относительно реализации полномочий прокурора при рассмотрении уголовных дел в апелляционной инстанции для определений эффективности и целесообразности совершенствования. *Задачи* – изучение теоретических и практических проблем, возникающих при рассмотрении уголовных дел в апелляционной инстанции, а так же роль прокурора на этом этапе; обосновать роль прокурора в предварительном заседании апелляционной инстанции; проанализировать представление прокурором обвинения в ходе судебных разбирательств апелляционной инстанции; рассмотреть судебные прения в контексте участия в них прокурора; проанализировать действия прокурора после вынесения определения апелляционной инстанцией; разработать научно-обоснованные рекомендации по совершенствованию действующего законодательства в области регулирования института участия прокурора в апелляционном производстве.

Научная новизна и оригинальность: она исходит из факта, что это первая национальная работа, которая рассматривает вопрос участие прокурора при рассмотрении уголовных дел в апелляционной инстанции с всесторонним анализом правовых положений, внутренней практики и зарубежной. Оригинальность исследования состоит в научном обосновании того, как на практике применяются правовые нормы, касающиеся участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в апелляционной инстанции, возможных юридических ошибок допущенных прокурором и судебной инстанцией на практике в этом отношении, а также в анализе законодательства с внесением соответствующих предложений по их совершенствованию.

Результаты: в ходе работы были выполнены задачи исследования. Проведенное исследование способствуют решению важной научной проблемы, которая заключается в выяснении конкретных действий, которые должны быть исполнены прокурором при рассмотрении уголовных дел в апелляционном производстве. Исследование будет способствовать разработке национальных нормативных стандартов в области участия прокурора в апелляционном производстве. Исследование направлено на решение некоторых практических вопросов, касающихся единого применения стандартов при участии прокурора в апелляционном производстве, с учетом индивидуальных особенностей уголовного дела. Наконец, исследование содействует улучшению учебного процесса в высших учебных заведениях в рамках уголовного процесса, в подготовке прокуроров для участия в апелляционном производстве.

Теоретическая значимость: это анализ правовых положений, связанных с подготовкой и участием прокурора при рассмотрении уголовных дел в апелляционной инстанции; систематизация результатов научной мысли, существующей как в Республики Молдова, так и в ряде зарубежных государств, в сфере исследования института реализации полномочий прокурора в уголовном апелляционном производстве; аргументирование выводов, явившихся результатом теоретических и практических исследований.

Прикладная ценность работы: на основании результатов исследования выявлены упущения правовых норм, касающихся участия прокурора в апелляционном производстве по уголовным делам, процедуры апелляционного производства по уголовным делам, допущенные на практике судебные и прокурорские ошибки в этом отношении, разрабатывая предварительные версии для их разрешения. Работа основана на большом количестве научных работ, которые будут иметь теоретическую и практическую ценность. Результаты работы могут служить основой для внесения изменений в уголовно-процессуальное законодательство в этой области, для подготовки студентов, магистров в юридических учреждениях, а также для применения на практике прокурорами, другими участниками процесса и судьями апелляционных инстанций.

Внедрение научных результатов: Результаты исследования опубликованы в 26 научных работах. Отдельные теоретические и практические положения диссертации были представлены автором и обсуждались на национальных и международных научно-практических конференциях, а так же представлены на VIII-ом Международном открытом конкурсе на лучшую научную работу среди студентов-бакалавров, магистрантов и аспирантов «Отправление правосудия по уголовным делам через призму уголовно-процессуального, криминалистического, оперативно-розыскного и судебно-экспертного опыта» имени профессора Е.Г.Мартыновича», организованным Юго-западным государственным университетом, г.Курска, Российской Федерации, будучи награжден дипломом лауреата I степени. Отдельные теоретические и практические положения диссертации и полученные результаты были применены и используются в практике рассмотрения конкретных уголовных дел в апелляционном производстве, для единого применения судебной практики Апелляционной Палаты Кахула.

CALENDARI Dumitru

**PARTICIPAREA PROCURORULUI LA EXAMINAREA
CAUZELOR PENALE ÎN INSTANȚELE DE APEL**

Specialitatea: 554.03 – Drept procesual penal

Rezumatul tezei de doctorat în drept

Aprobat spre tipar: 21.02.2022
Hârtie offset. Tipar offset.
Coli de tipar.: 2,03

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 35 ex.
Comanda nr. 12/03

SRL RECLAMDESIGN MODERN
MD-3909, mun. Cahul, str. 31 august, 15A
Tel.: +37329933325, +37379833325
e-mail: reclamd@mail.ru